

InfoGozd - Skrbno z gozdom

Št. 12, letnik 5 (2024)

Naslov

InfoGOZD – Skrbno z gozdom

Datum objave spletne publikacije

23. december 2024

Založnik

Gozdarski inštitut Slovenije,
Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko, Večna pot 2, 1000 Ljubljana
Telefon: +386 (0)1 200 78 17

Odgovorni urednik

Matevž Triplat

Odgovorna oseba

dr. Nike Krajnc

Tehnični urednik

Vasja Kavčič

ISSN številka

2738-5035

<https://wcm.gozdis.si/>

Vsebina

Predstavljamo nov kazalnik: Trg z gozdnimi nepremičninami	4
Cene gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov na slovenskem trgu v novembru 2024	8
Cene žaganega lesa iglavcev: rezultati ankete	17
Kazalnik - primarna odprtost slovenskih gozdov 2023	25
Gozdarska mehanizacija v letu 2023	29

Predstavljamo nov kazalnik: Trg z gozdnimi nepremičninami

Matjaž Dovečar, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Matevž Triplat, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 06.12.2024 (<https://doi.org/10.20315/10.20315/IG.2024.0056>)

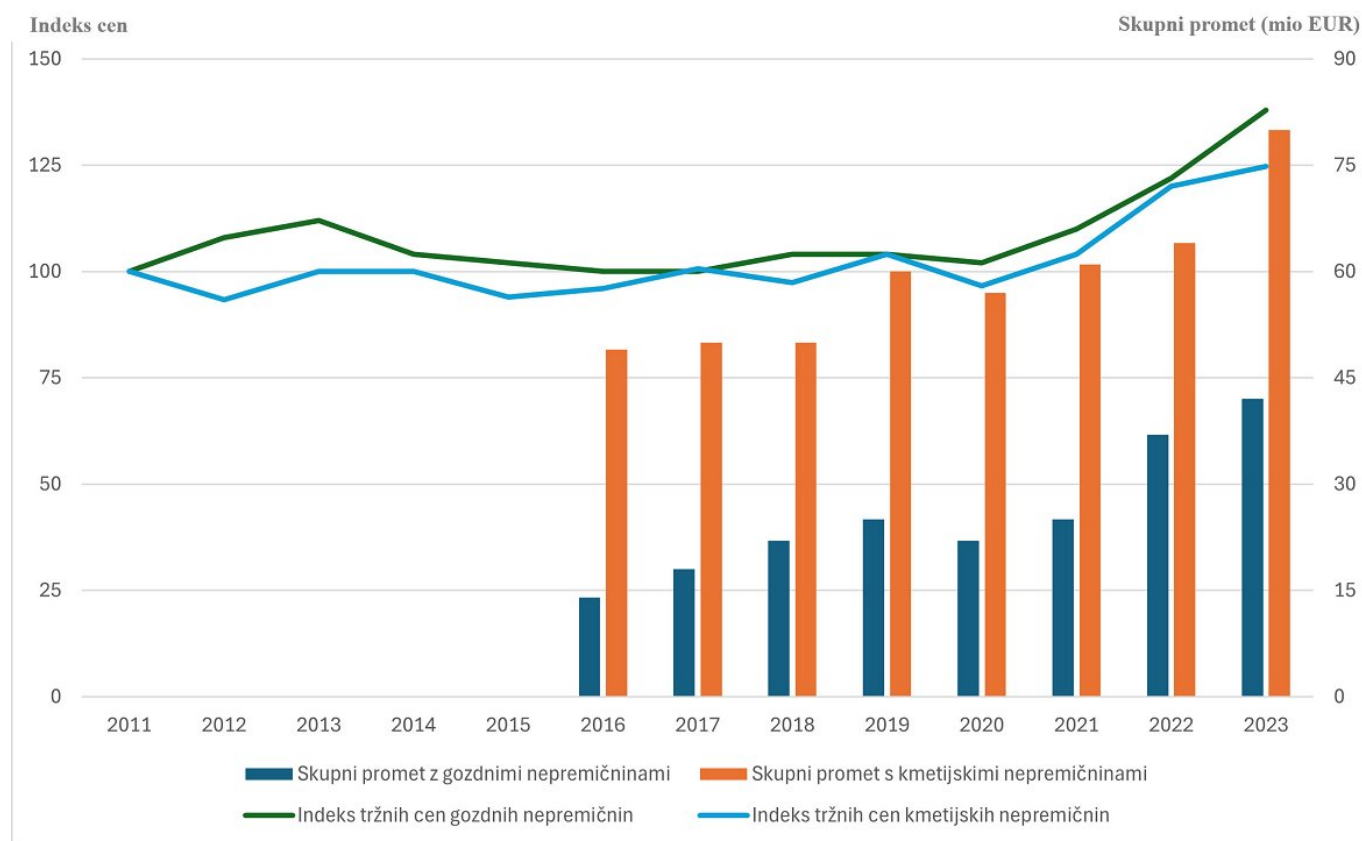
Novi kazalnik spremlja dinamiko nepremičninskega trga z gozdnimi nepremičninami v Sloveniji, predvsem preko njihovih doseženih tržnih cen in obsega celotnega prometa. Podatki nepremičninskega trga gozdnih nepremičnin jasno kažejo trend naraščanja cen, dolgoletni trend (obdobje 2011 do 2023) mediane kaže na dvig cen v vrednosti 38 %.

Vsi podatki in zemljevid trga z gozdnimi nepremičninami po statističnih regijah so na voljo na našem spletnem kazalniku. Podatki kazalnika bodo zanimivi predvsem za zasebne lastnike gozdov, danes jih

je v Sloveniji preko 400.000 (Stare D. in Krajnc N., 2022), za lokalne skupnosti in Republiko Slovenijo, v imenu katere državne gozdove upravlja družba SiDG d. o. o., ki gospodari z nepremičninami in pridobiva gozdove.

Cene, predstavljene s tem kazalnikom, sledijo metodologiji, ki so jo predstavili Dovečar in sod. (2024), ki iz celotne baze Evidence trga nepremičnin (katere skrbnik je Geodetska uprava Republike Slovenije, v nadaljevanju GURS) izloči zgolj posle z izključno gozdnimi nepremičninami, z uporabo metode interkvartilnega razpona (IQR) pa izlušči posle, ki glede na celotno bazo nimajo izrazito izstopajočih vrednosti ali osamelcev (ang. outlier). To omogoča najbolj relevanten obseg podatkov in s tem najboljši pregled stanja nepremičninskega trga z gozdnimi nepremičninami v Sloveniji vse od leta 2011 naprej. Podatke o številu kupoprodaj in skupnem prometu z gozdnimi nepremičninami (v mio EUR) povzememo po letnih poročilih GURS-a. Ta so vir tudi tržnih cen kmetijskih nepremičnin, kjer so do leta 2019 poročali povprečne cene (aritmetično sredino), od leta 2020 dalje pa srednje cene (mediane).

Dolgoletni trend stabilne rasti cen gozdnih nepremičnin se je v zadnjih letih pospešil, ko so se cene opazno dvignile. Evidentiran je tudi trend naraščanja skupnega prometa gozdnih nepremičnin, kar prikazujemo na sliki 1.

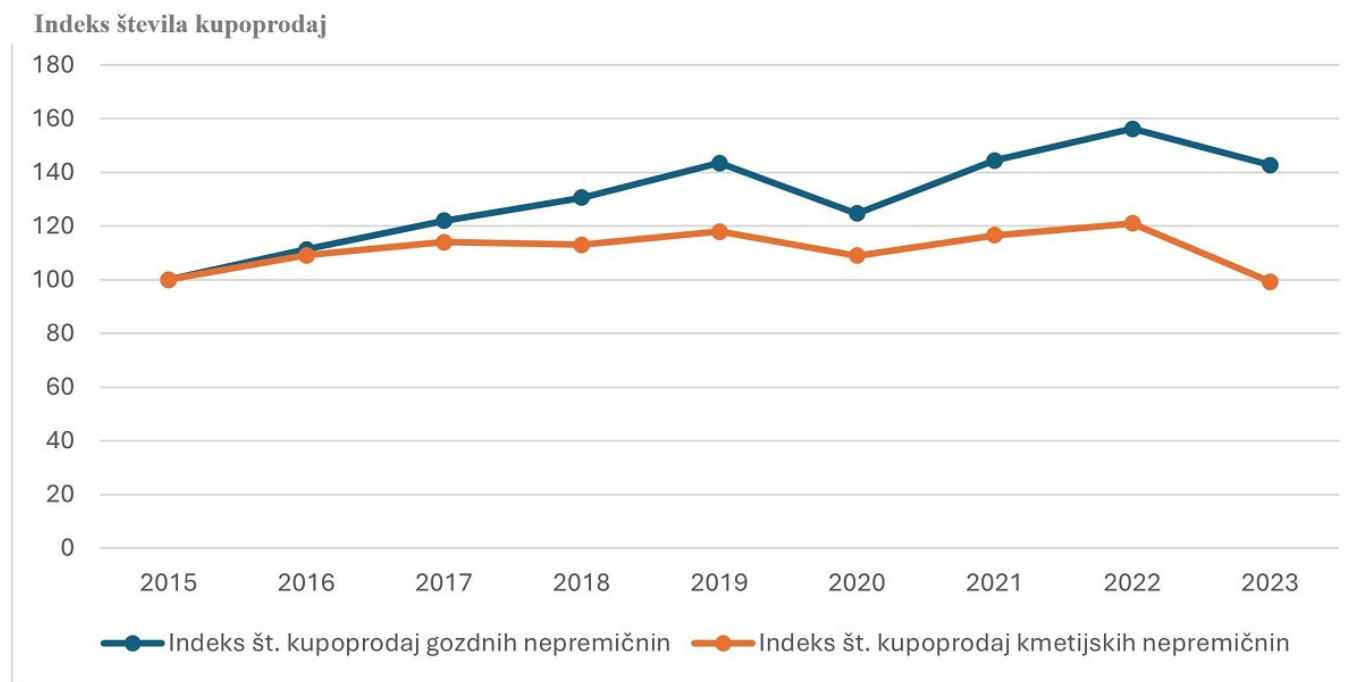

Slika 1: Indeksi gibanja cen gozdnih in kmetijskih nepremičnin v Sloveniji (leto 2011 = 100), razpon vrednosti je prikazan na levi osi grafikona ter skupni promet z gozdnimi in kmetijskimi nepremičninami v Sloveniji (v mio EUR, prikazan na desni osi grafikona); vir podatkov: GURS, 2012 - 2024, preračuni: GIS

GIS

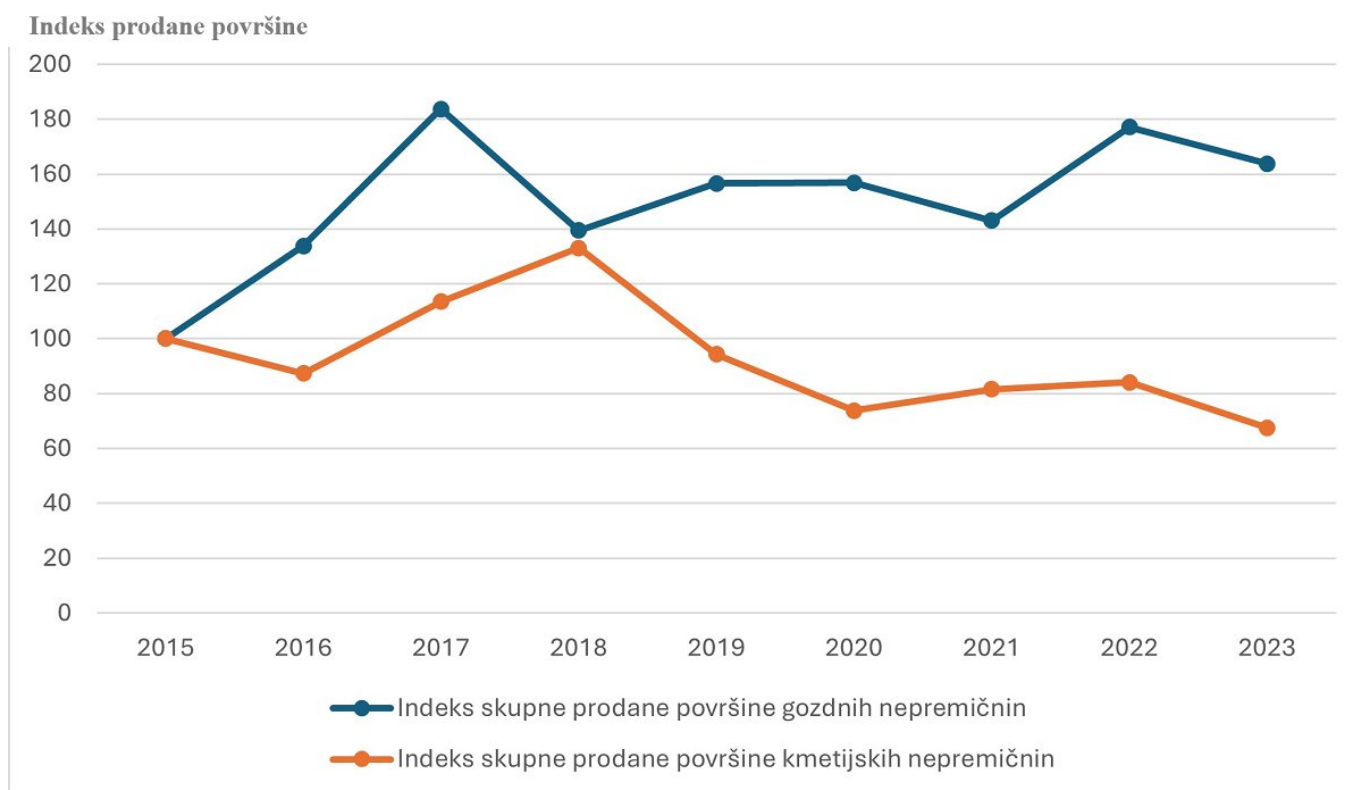
Glede na izhodiščno leto 2015 narašča tudi število kupoprodaj gozdnih zemljišč, saj se indeks nahaja

med 120 in 160. V zadnjem letu 2023 se je število kupoprodaj sicer nekoliko upočasnilo, indeks je znašal približno 140. Skozi celotno obdobje pa je indeks kupoprodaj pri gozdnih nepremičninah višji kot pri kmetijskih.

Slika 2: Indeks skupnega števila kupoprodaj gozdnih in kmetijskih nepremičnin (leto 2015 = 100); vir podatkov: GURS 2016 - 2024

Glede na podatke GURS (2016 - 2024) je zanimiva tudi dinamika skupno prodane površine, prav tako ločeno za gozdne in kmetijske nepremičnine ter prav tako glede na indeks izhodiščnega leta, ki je 2015. Podatki kažejo višje vrednosti kot v izhodiščnem letu, še zlasti so bile skupne prodane površine gozdnih nepremičnin izrazite v letu 2017 (indeks več kot 180), tej ravni se je približal tudi v letu 2022. Indeksi gozdnih nepremičnin so skozi celotno obdobje višji od kmetijskih, še najbližje sta bila v letu 2018.

Slika 3: Indeks skupne prodane površine gozdnih in kmetijskih nepremičnin (leto 2015 = 100); vir podatkov: GURS 2016 - 2024

V spletnem kazalniku Trg z gozdnimi nepremičninami, ki ga bomo osveževali vsakoletno, lahko najdete več podatkov, tudi podatke o doseženih tržnih cenah po letih glede na statistične regije in na ravni celotne države.

Cene gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov na slovenskem trgu v novembru 2024

Peter Smolnikar, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 09.12.2024 (<https://doi.org/10.20315/10.20315/IG.2024.0057>)

V novembru 2024 smo na Gozdarskem inštitutu Slovenije še četrto leto izvedli anketo o odkupnih cenah gozdnih lesnih sortimentov (GLS) iz zasebnih gozdov na slovenskem trgu. Namen aktivnosti je spremljanje sezonskega ter letnega nihanja cen gozdnih lesnih sortimentov v državi ter prispevati k večji preglednosti/transparentnosti trga okroglega lesa iz zasebnih gozdov. Tokratni anketni vprašalnik je bil aktiven od 18. novembra do vključno 2. decembra 2024. V anketi je sodelovalo 25 podjetij, od tega je 80 % podjetij, ki letno odkupijo do 30.000 m³ GLS iz zasebnih gozdov, petina sodelujočih pa letno odkupi nad 30.000 m³ GLS iz zasebnih gozdov.

V nadaljevanju so podane cene gozdnih lesnih sortimentov na gozdni cesti v EUR/m³ brez DDV, prikazana je srednja vrednost (mediana) vseh posredovanih cen.

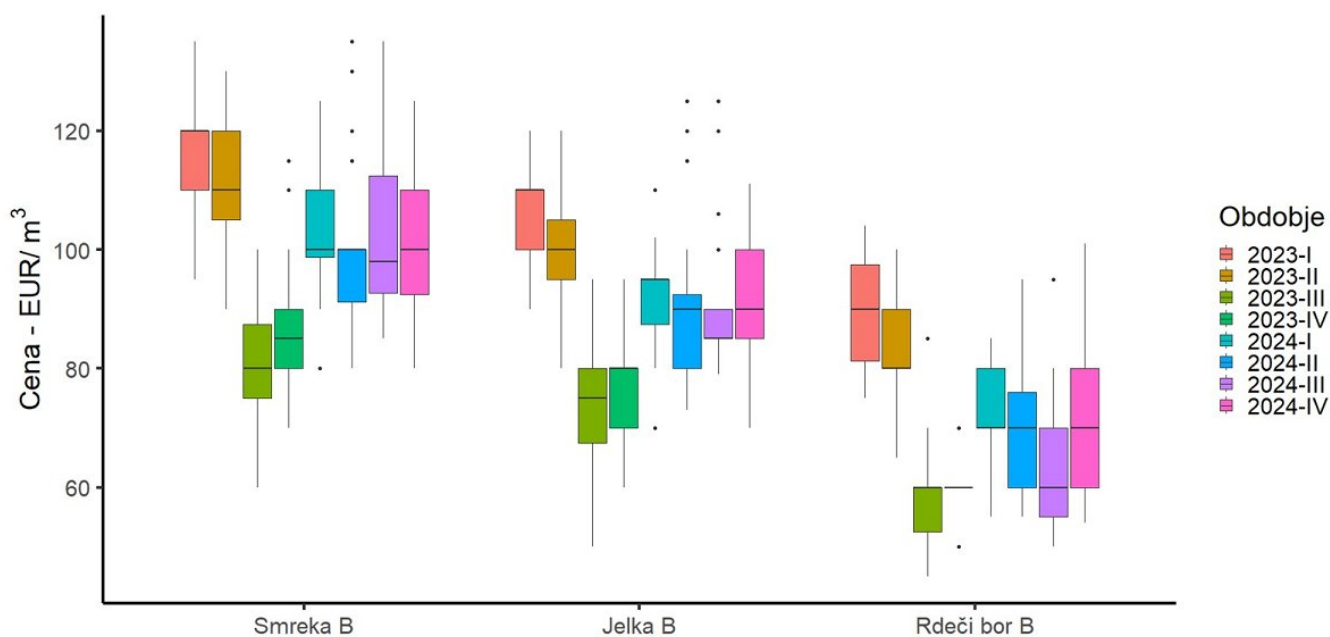
Cene okroglega lesa iglavcev

Cene hlodovine iglavcev so se v novembru 2024 pri smreki, jelki in rdečem boru zvišale (ali ostale enake), v povprečju pa so slabih 10 % višje v primerjavi s cenami v avgustu 2024. Glede na lanski november pa so cene hlodovine iglavcev v povprečju višje za 23 %.

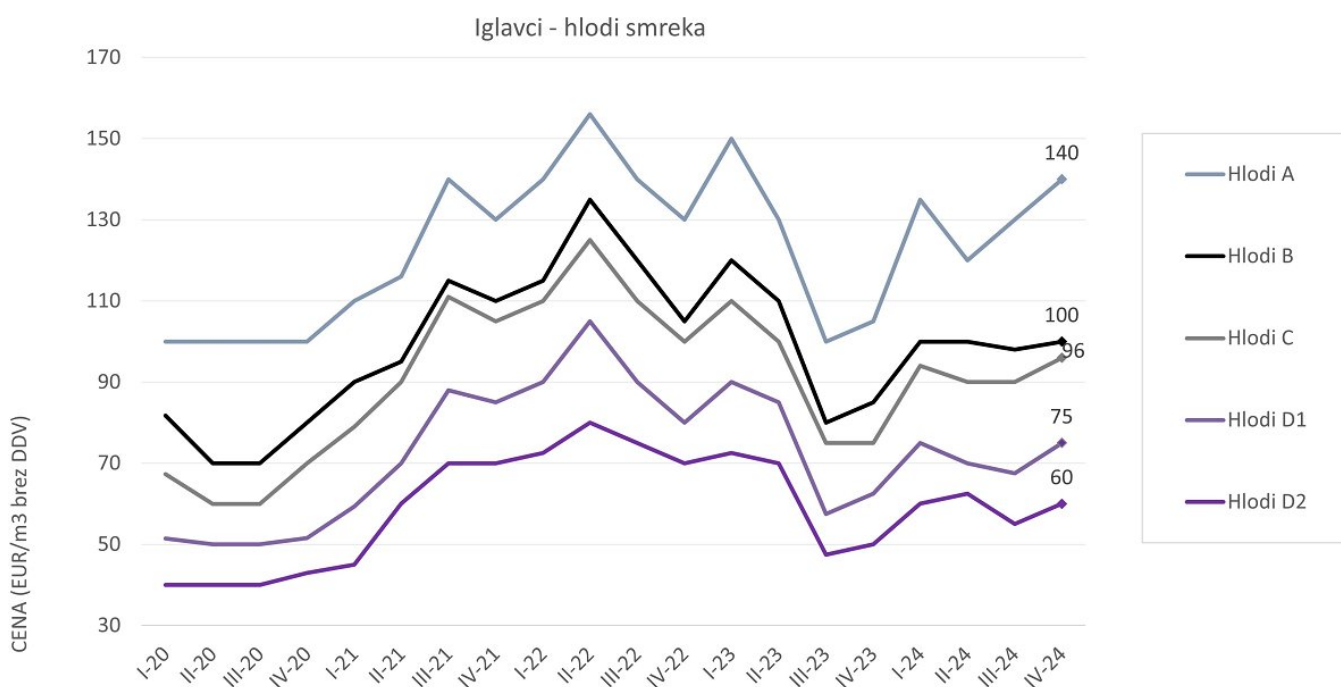
Cene hlodov za žago in furnir smreke so glede na preteklo zbiranje (avgust 2024) višje od 2 do 11 %. Najbolj so se zvišale cene v primeru nižjih kakovostnih razredov D1 in D2, kjer je srednja vrednost zbranih cen v novembru za hlodovino kakovosti D1 znašala 75 EUR/m³, cena hlodovine razreda D2 je znašala 60 EUR/m³. Cena hlodov smreke kakovostnega razreda B je v novembru 2024 znašala 100 EUR/m³ in je le 2 % višja od cene v avgustu 2024, cena hlodovine v razredu A znaša 140 EUR/m³ in razredu C 96 EUR/m³. Odkupna cena smrekovine je v novembru pričakovano višja od avgustovske in sicer v povprečju 7 %. V primerjavi z lanskim novembrom, pa so cene hlodov smreke v letošnjem novembru v povprečju za 24 % višje.

Pri jelki smo pri vseh kakovostnih razredih, razen v razredu A (kjer je cena ostala nespremenjena), zabeležili zvišanje cen glede na preteklo zbiranje in sicer od 6 do 15 %. Največje zvišanje smo zabeležili za kakovostni razred D2. Hlodi kakovostnega razreda C so dosegli ceno 85 EUR/m³, kar je 6 % več kot v avgustu in 31 % več kot v enakem obdobju lani. V primerjavi z lanskim novembrom so letošnje cene hlodov jelke v povprečju za 18 % višje, cene hlodovine jelke so se sicer glede na ostalo hlodovino iglavcev najmanj povišale.

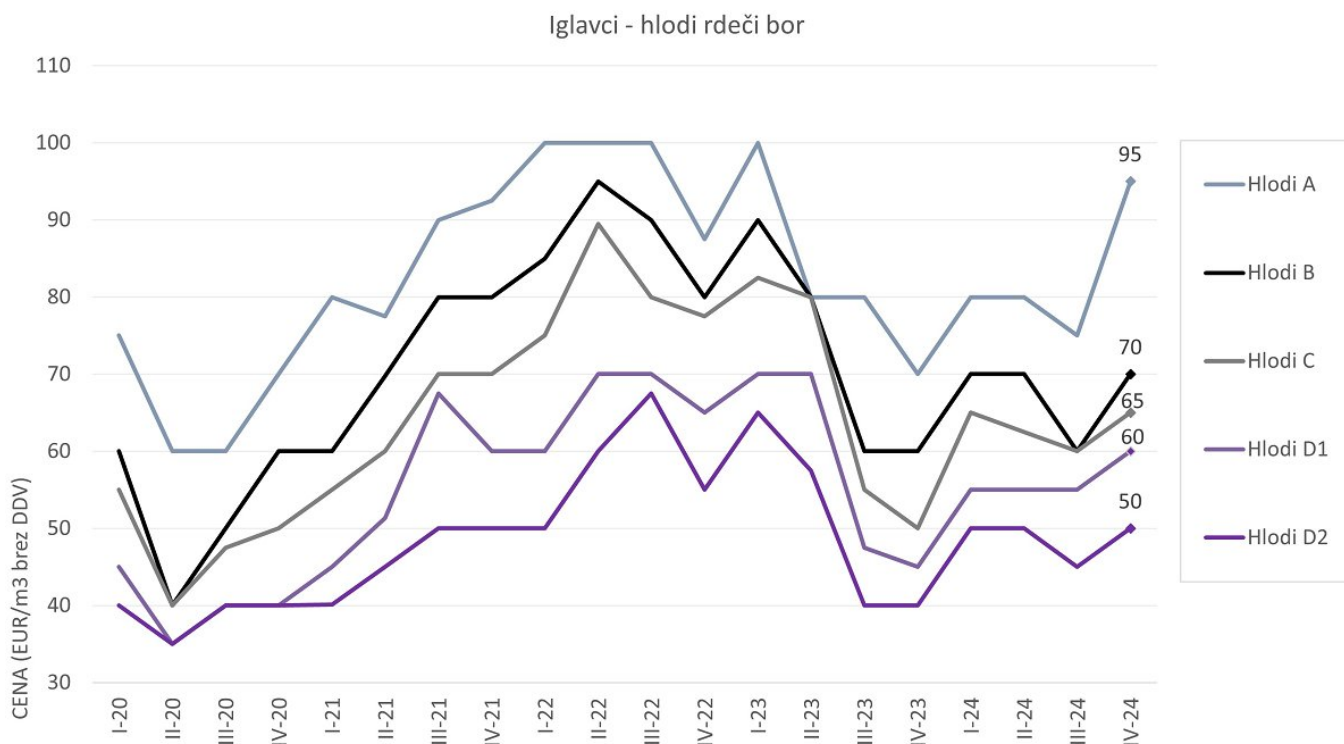
Pri hlodih rdečega bora so novembrske cene v primerjavi z avgustom za vse kakovostne razrede višje in sicer od 9 % (za razred D1) do 27 % (za razred A). Če cene primerjamo z novembrom 2023 pa ugotovimo, da je letošnja novembrska cena v povprečju 28 % višja kot v lanskem novembru; cene hlodovine rdečega bora so se glede na ostalo hlodovino iglavcev najbolj povečale.

Slika 1: Prikaz cen hlodovine iglavcev v letu 2023, 2024 za kakovostni razred B (cene ne vključujejo DDV).

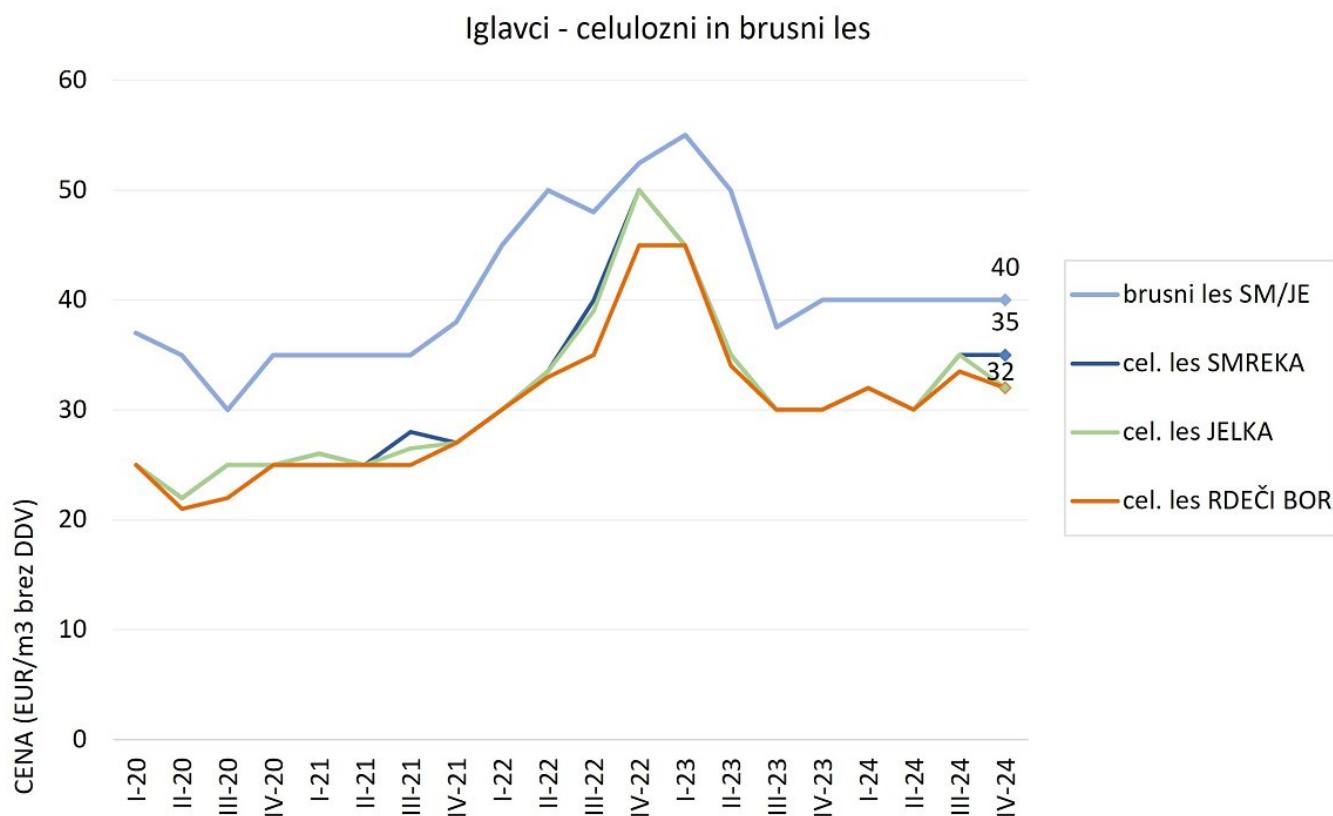
Slika 2: Odkupne cene hlodov smreke po posameznih kakovostnih razredih po četrtletjih od leta 2020 naprej.

Slika 3: Odkupne cene hlovov rdečega bora po posameznih kakovostnih razredih po četrtletjih od leta 2020 naprej.

Srednja vrednost zbranih cen lesa za celulozo in plošče je v novembru 2024 za smreko znašala 35 EUR/m³ brez DDV, kar je enako kot avgusta, za jelko in rdeči bor pa 32 EUR/m³, kar je manj kot v prejšnjem zbiranju cen. Če cene lesa za celulozo in plošče iglavcev primerjamo s cenami v enakem obdobju lansko leto, ugotovimo, da so cene celuloznega lesa iglavcev višje od 7 % (jelka in r. bor) do 17 % (smreka).

Srednja odkupna cena brusnega lesa smreke in jelke že leto dni vztraja pri 40 EUR/m³.

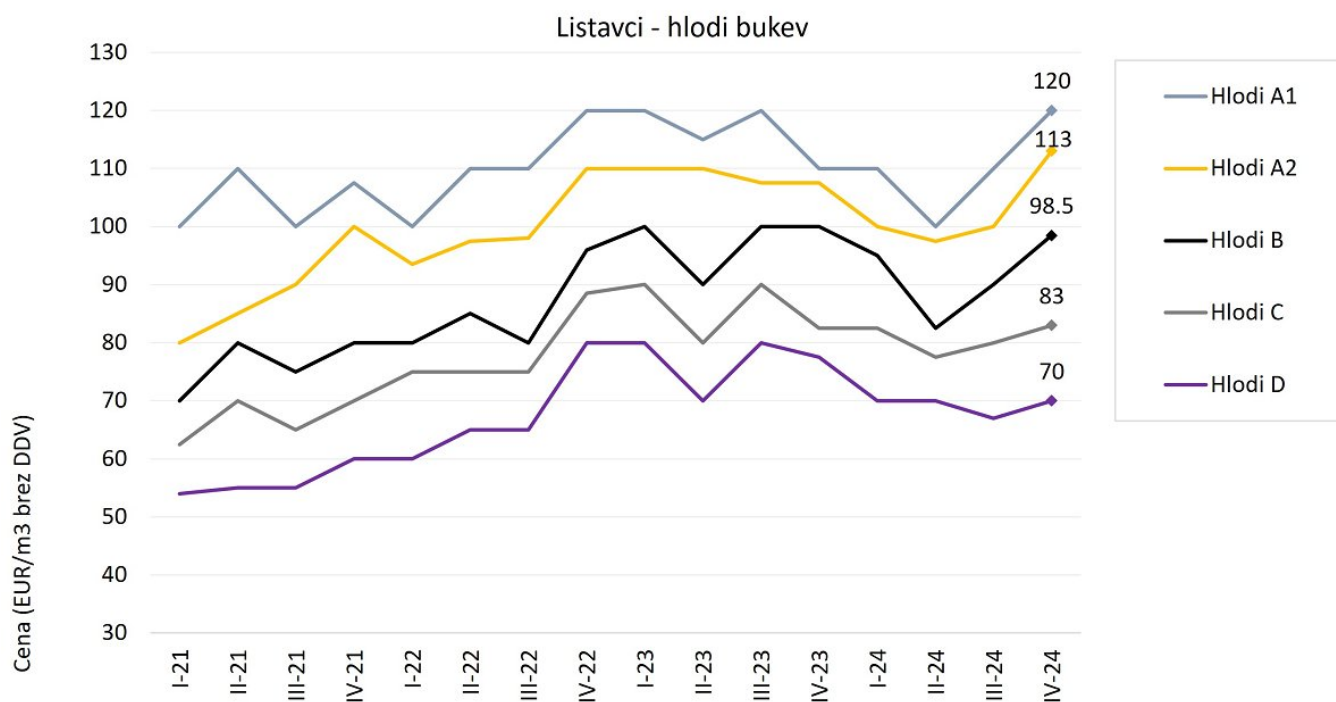

Slika 4: Odkupne cene lesa za celulozo in plošče ter brusnega lesa iglavcev od leta 2020 naprej.

Cene okroglega lesa listavcev

Cene hlodovine listavcev so se v zadnjem četrtletju leta 2024 v primerjavi s preteklim zbiranjem v avgustu 2024, pri bukvi zvišale za vse kakovostne razrede. Pri hrastu smo v večini razredov zabeležili padec cen, le za kakovostni razred D za hlode nad 50 cm premera beležimo rahlo rast (4 %). Razred F1 pri hlodih nad 50 cm premera in razred F2 pri hlodih pod 50 cm premera sta ohranila enako ceno kot v avgustu 2024.

Cene hlodovine bukve so se v primerjavi s prejšnjim zbiranjem cen v avgustu za vse kakovostne razrede zvišale med 4 % in 13 % (v povprečju za 8 %). Hlodovina bukve kakovostnega razredov A2 je dosegla najvišjo srednjo ceno v našem obdobju zbiranja cen od leta 2017 naprej, in znaša 113 EUR/m³. Če primerjamo novembrske cene bukve hlodovine s preteklim zbiranjem v novembru 2023, ugotovimo, da so cene v kakovostnih razredih A1, A2 in C višje kot pred enim letom, cene hlodovine kakovostnih razredov B in D pa nižje. V povprečju pa je cena hlodovine bukve le 1 odstotek višja kot pred letom dni.

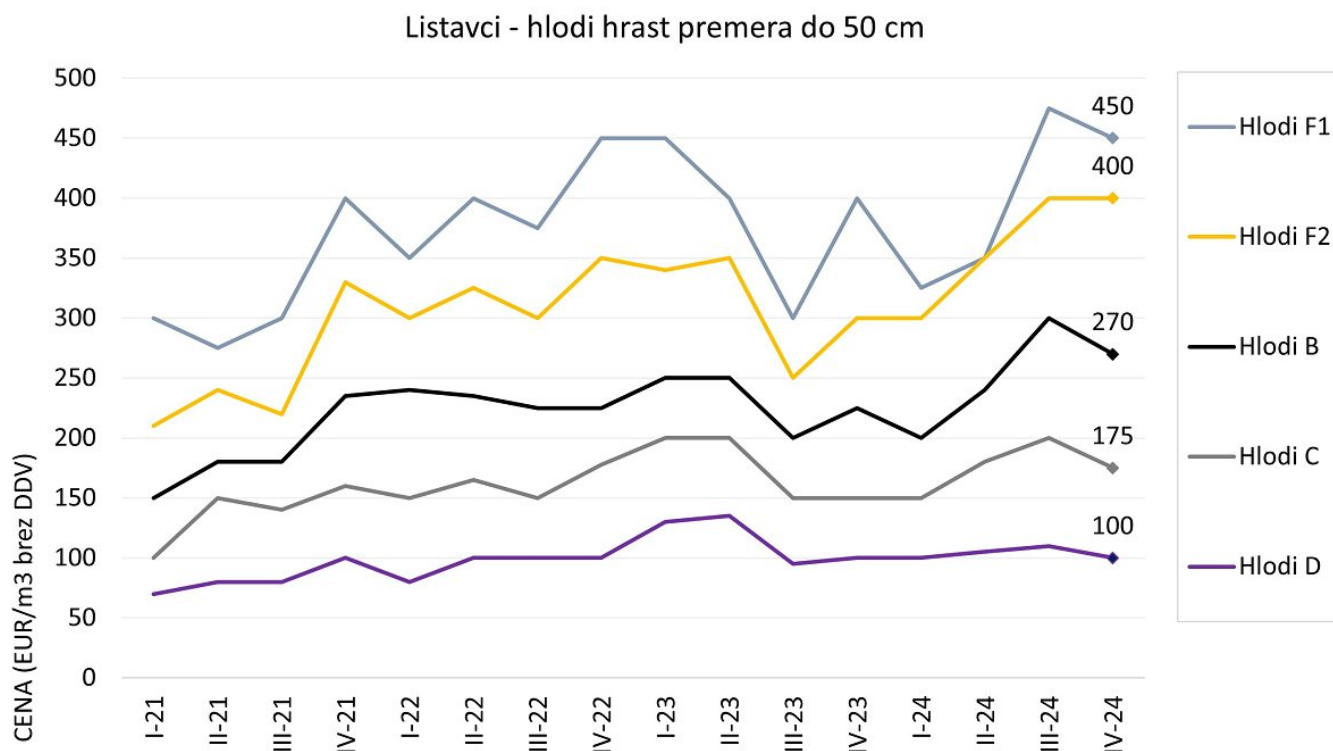

Slika 5: Odkupne cene hlodov bukve po posameznih kakovostnih razredih po četrtletjih od leta 2021 naprej.

Cene hlodovine hrasta nam je tokrat posredovalo 10 podjetij, poleg tega je med poročanimi cenami velika variabilnost, zato je potrebna previdnost pri interpretaciji podatkov.

Cene hlodov hrasta premera do 50 cm so se v primerjavi z avgustom znižale, razen za kakovostni razred F2, kjer je srednja vrednost cen ostala enaka (400 EUR/m³). Najbolj (za 13 %) je cena padla za hlodovino kakovostnega razreda C (175 EUR/m³). Primerjava letošnjih novembrskih cen z lanskimi pa kaže na zvišanje le teh (razen za kakovostni razred D, kjer je cena hlodov enaka lanski), in sicer v povprečju za 17 %.

Cene hlodovine hrasta premera nad 50 cm so se v primerjavi s prejšnjim zbiranjem v avgustu za kakovostne razrede F2, B in C znižale med 4 % in 10 %. Srednja cena hlodovine kakovostnega razreda C znaša 205 EUR/m³, cene hlodovine v najkakovostnejšem razredu F1 so ostale enake (500 EUR/m³). Cene hlodovine hrasta premera nad 50 cm so se v zadnjem letu v povprečju zvišale za 13 %.

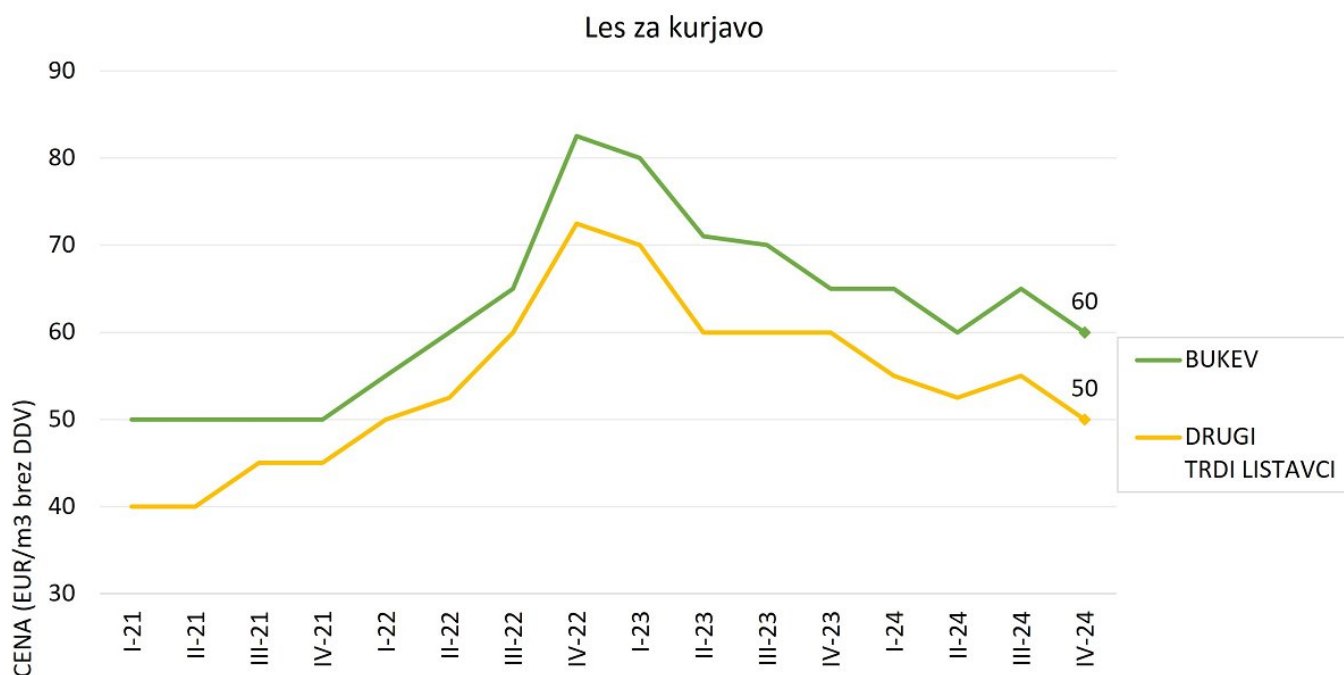

Slika 6: Odkupne cene hlobov hrasta premera do 50 cm po posameznih kakovostnih razredih po četrtletjih od leta 2021 naprej (opomba: pri interpretaciji cen hlobov hrasta je zaradi manjšega števila poročevalskih enot v nekaterih obdobjih potrebna previdnost)

Srednja vrednost zbranih cen lesa za celulozo in plošče se je v primeru bukve v novembru 2024 glede na preteklo zbiranje v avgustu znižala za 17 %, v primeru drugih trdih listavcev pa je cena nižja za 18 %. Če primerjamo novembrsko ceno s ceno v enakem obdobju lansko leto, ugotovimo, da je letošnja cena nižja, tako v primeru bukve (- 21 %), kot v primeru drugih trdih listavcev (- 22 %). Cena bukovine za celulozo in ploščo je dosegla minimalno vrednost (43 EUR/m³) v obdobju opravljanja te raziskave.

Cene lesa za kurjavo

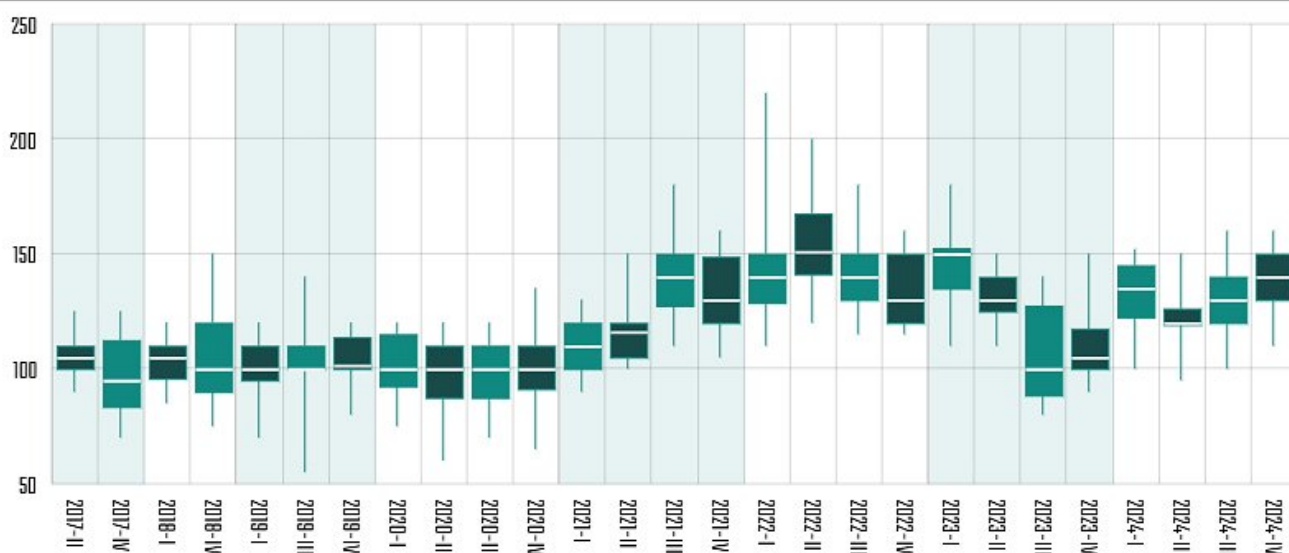
Srednja vrednost zbranih cen lesa za kurjavo v letošnjem novembru se je, v primerjavi s cenami v avgustu, znižala in v primeru bukovine znaša 60 EUR/m³, v primeru drugih trdih listavcev pa 50 EUR/m³. V primerjavi s cenami v enakem obdobju lansko leto je letošnja novembrska cena bukovega lesa za kurjavo nižja za 8 %, v primeru drugih trdih listavcev pa za 17 %.

Slika 7: Odkupne cene okroglega lesa listavcev za kurjavo od 2021 naprej.

Graf prikazuje odkupne cene gozdnih lesnih sortimentov na kamionski cesti iz zasebnih gozdov. Cene so prikazane v EUR/m³ brez DDV. Na portalu WCM je mogoče prikazati cene za posamezno drevesno vrsto in kakovostni razred.

Grafikon prikazuje cene sortimentov **Smreka** kakovostnega razreda **A**.

Cene se zbirajo vsako četrletje, z izjemo leta 2017, 2018 in 2019. V letu 2017 in 2018 smo cene zbirali 2x v letu, v letu 2019 pa 3x. Rimske številke za letnico pomenijo zaporedno številko četrletja (npr. 2023-I pomeni prvo četrletje leta 2023) Vir: Gozdarski inštitut Slovenije

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem podjetjem, ki so sodelovala z nami in nam posredovala podatke.

Cene žaganega lesa iglavcev: rezultati ankete

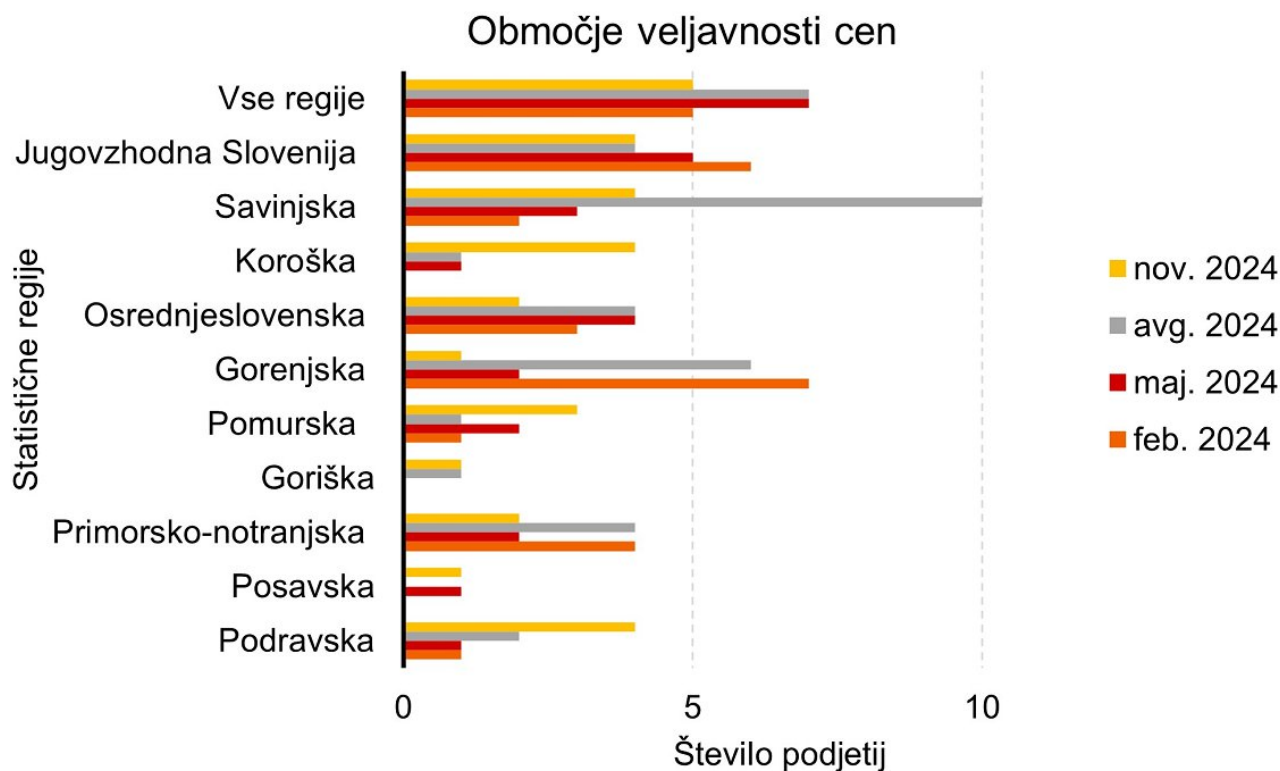
Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
dr. Matjaž Dremelj, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 11.12.2024 (<https://doi.org/10.20315/10.20315/IG.2024.0058>)

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije smo letošnjega novembra četrtrič v letu 2024 opravili raziskavo prodajnih cen žaganega lesa iglavcev v Sloveniji. Raziskavo opravljamo redno, v četrletnih intervalih, od začetka leta 2021, z namenom spremljanja dinamike cen žagarskih proizvodov na trgu. V tokratni objavi prikazujemo rezultate iz ankete, kjer navajamo prodajne cene (brez vključenega DDV in prevoza) posameznih proizvodov za mesec november 2024.

Vprašalnik o novembrskih cenah žagarskih proizvodov smo posredovali 323 podjetjem. Anketa je bila aktivna od 17. 11. do 2. 12. 2024. Vprašalnik je ustrezno izpolnilo 27 podjetij, ki se ukvarjajo s proizvodnjo žaganega lesa iglavcev. Tokrat je poročalo največ podjetij (18,5 %), pri katerih cene proizvodov veljajo v vseh regijah Slovenije, s 14,8 % sledijo podjetja, katerih cene veljajo v regijah Koroške, Podravske, Savinjske ter Jugovzhodne Slovenije (slika 1).

Slika 1: Območja veljavnosti cen žagarskih proizvodov po statističnih regijah Slovenije, ki smo jih pridobili v februarju, maju, avgustu ter novembru 2024.

Največ sodelujočih podjetij (80,8 %) predstavljajo manjši žagarski obrati z letno proizvodnjo do 5.000 m³ žaganega lesa iglavcev, sledijo podjetja s povprečno letno proizvodnjo od 10.000 do 20.000 m³ (11,5 %).

Cene žagarskih proizvodov je tokrat posredovalo 18 podjetij. Podatke prikazujemo za proizvode, kjer imamo za posamezen mesec zbranih 5 prodajnih cen ali več (preglednica 1).

Preglednica 1: Povprečne in srednje (mediana) vrednosti izbranih žagarskih proizvodov iglavcev nekonstrukcijskega lesa za meseca avgust in november 2024 (prikazujemo prodajne cene v EUR/m³; brez vključenega DDV in prevoza)

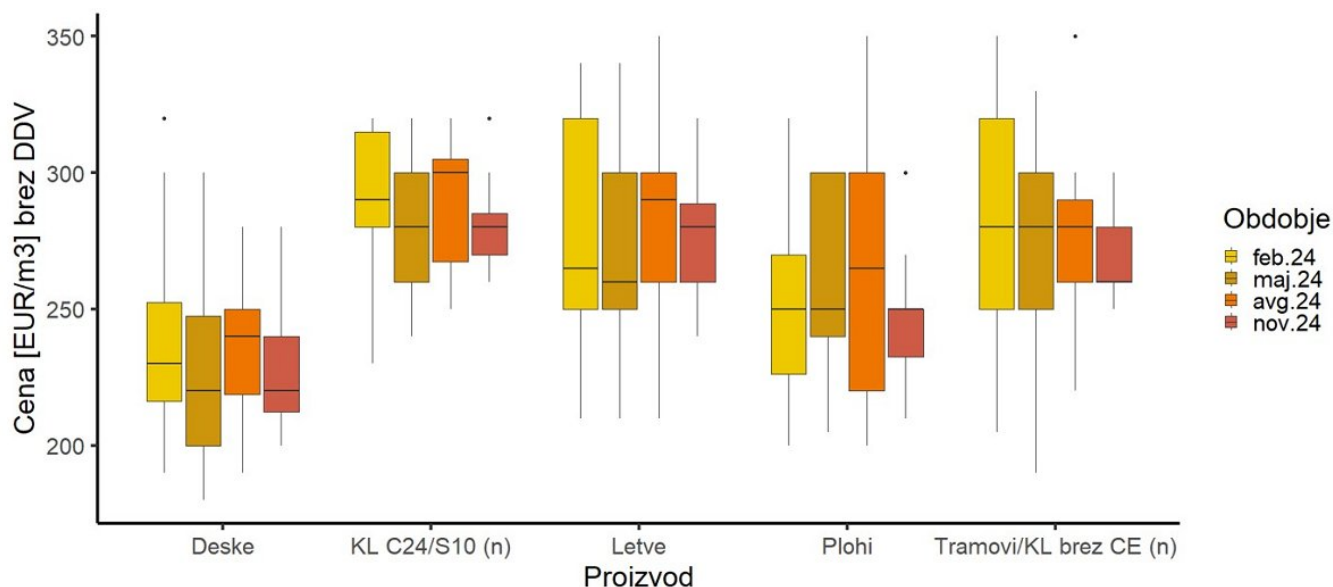
		Avgust 2024		November 2024	
		<i>n</i>	Mediana (EUR/m ³)	<i>n</i>	Mediana (EUR/m ³)
Nekonstrukcijski les (robljen)					
<i>Smrekovina</i>	Tram (greda), nesusen	18	265	16	260
	Morali, nesuseni	17	280	14	255
	Deske debelin od 18 do 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, nesusene	12	300	6	300
	Deske debelin od 18 do 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, sušene v sušilnici	6	450	3	-
	Plohi debelin nad 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, nesuseni	13	300	8	300
	Plohi debelin nad 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, sušeni v sušilnici	6	450	3	-
	Deske za palete/embalažo	10	190	14	200
	Deske za palete/embalažo, po ISPM 15	5	240	8	215
	Les za izvoz v tretje države (ladijski transport)	5	230	5	245
<i>Jelovina</i>	Tram (greda), nesusen	8	260	10	260
	Morali, nesuseni	7	240	7	260
	Deske debelin od 18 do 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, nesusene	4	-	6	300
	Deske debelin od 18 do 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, sušene v sušilnici	2	-	3	-
	Plohi debelin nad 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, nesuseni	4	-	7	300
	Plohi debelin nad 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, sušeni v sušilnici	2	-	3	-
	Deske za palete/embalažo	6	195	8	200
	Deske za palete/embalažo, po ISPM 15	5	245	5	220
	Les za izvoz v tretje države (ladijski transport)	5	230	3	-
Nekonstrukcijski les (nerobljen)					
<i>Smrekovina</i>	Zadnja krajna deska, nesusena	6	210	8	215
	Deske 24 mm – ozke, nesusene	13	220	13	220
	Deske 24 mm – široke, nesusene	13	215	13	220
<i>Jelovina</i>	Zadnja krajna deska, nesusena	3	-	6	230
	Deske 24 mm – ozke, nesusene	6	220	8	215
	Deske 24 mm – široke, nesusene	6	220	8	225

Preglednica 2: Povprečne in srednje (mediana) vrednosti izbranih žagarskih proizvodov iglavcev konstrukcijskega lesa za meseca avgust in november 2024 (prikazujemo prodajne cene v EUR/m³ brez vključenega DDV in prevoza)

		Avgust 2024		November 2024	
		<i>n</i>	Mediana (EUR/m ³)	<i>n</i>	Mediana (EUR/m ³)
Konstrukcijski les					
Smrekovina	Konstrukcijski les s CE oznako C24/S10, nesušen	10	300	11	280
	Konstrukcijski les brez CE oznake, nesušen	11	280	11	260
	Deske debeline od 18 do 40 mm, nesušene	17	240	15	220
	Plohi debeline nad 40 mm, nesušeni	16	265	15	250
	Letve debeline od 30 do 40 mm in širine do 50 mm s CE oznako, nesušene	10	300	9	280
	Letve debeline od 30 do 40 mm in širine do 50 mm brez CE oznako, nesušene	14	280	11	260

Žagan les za konstrukcijske namene

Cene žaganega lesa smreke za konstrukcijske namene so se v novembru znižale za vse spremljane proizvode, in sicer za 6 do 8 % v primerjavi s preteklim zbiranjem v avgustu (slika 2). Najvišjo ceno sta dosegla konstrukcijski les s CE oznako C24/S10 in letve debeline od 30 do 40 mm in širine do 50 mm brez CE oznake, ki je znašala 280 EUR/m³. Ta cena je za 7 % nižja v primerjavi z avgustom ter v primeru letev enaka, v primeru konstrukcijskega lesa tipa C24/S10 pa za 2 % višja v primerjavi z novembrom 2023. Najnižjo ceno v tej skupini proizvodov še vedno dosegajo deske, katerih dimenzije spremljamo, in sicer je le ta v novembru znašala 220 EUR/m³, kar je 8 % manj kot v avgustu in 4 % manj kot v lanskem novembru.

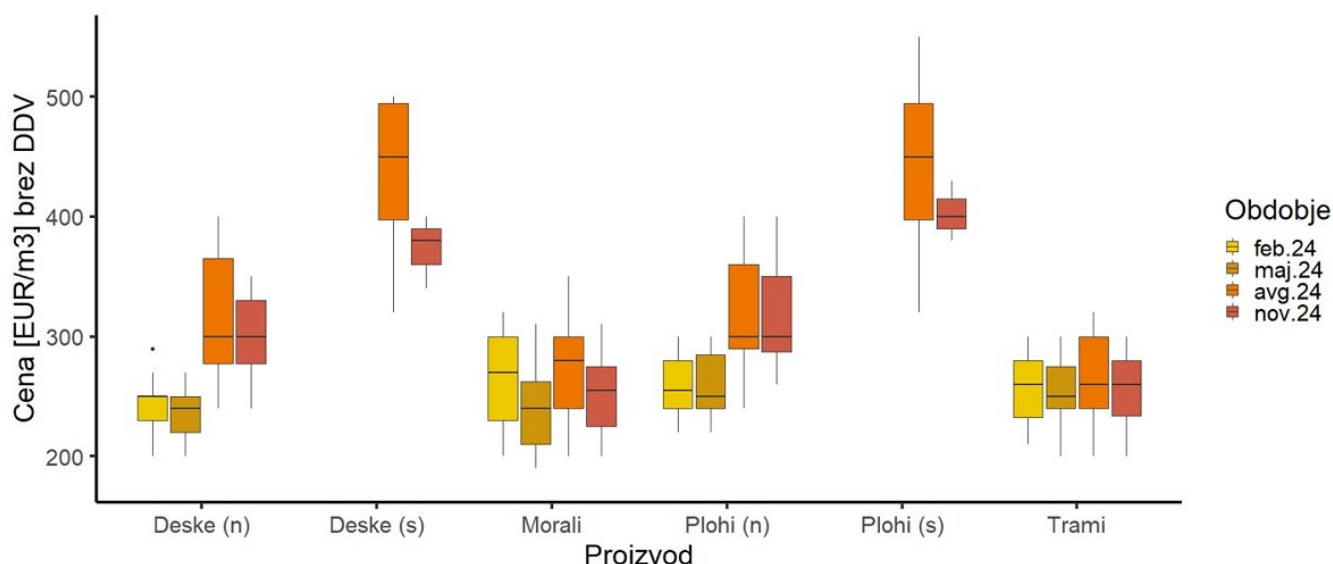

Slika 2: Minimalne, maksimalne in srednje vrednosti (mediana) zbranih prodajnih cen za konstrukcijski les smreke za posamezna četrletja leta 2024 (prečka v okviru z ročaji prikazuje mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno)

Opomba: Navedeni so podatki za sledeče proizvode: Deske 18 do 40 mm, nesušene (deske); Konstrukcijski les C24/S10 s CE oznako, nesušen (KL C24/S10 (n)); Letve 30 do 40 mm in širine 50 mm CE oznako, nesušene; 30 do 40 mm in širine 50 mm brez CE oznake, nesušene (letve); plohi debeline nad 40 mm, nesušeni (plohi); konstrukcijski les brez CE oznake, nesušen, ki za prejšnja obdobja z izjemo novembra in avgusta 2024 zajema: tramove 60 x 80 mm (do 5 m), tramove 100 x 200 mm (do 5 m), tramove 140 x 140 mm (nad 6 m) (tramovi/KL brez CE (n)); prodajne cene so prikazane v EUR/m³ brez vključenega DDV in prevoza.

Žagan robljen les za nekonstrukcijske namene

Cene nekonstrukcijskega robljenega lesa smrekovine so se pri večini proizvodov znižale v primerjavi s spremljanjem cen v avgustu 2024, pri dveh spremljanih proizvodih pa so cene ostale enake (slika 3). Pri izdelkih iz jelovine pa so se novembrske cene malenkost zvišale ali ostale enake v primerjavi z letošnjim avgustom. Najvišjo ceno v tej skupini proizvodov pri smrekovini dosegajo deske mizarske kvalitete, sušene v sušilnici, njihova cena znaša 380 EUR/m³ (+27 % višjo ceno v primerjavi z nesušenim mizarskim lesom). V primerjavi z avgustovskimi cenami so cene za nesušen mizarski les enake. V primerjavi z avgustovskimi cenami imajo smrekovi tramovi nižjo ceno za 2 %, morali pa za 9 %. V primerjavi s cenami v novembru 2023 so se cene smrekovih tramov zvišale za 6 %, cene nasušenega mizarskega lesa so se prav tako zvišale, v primeru desk za 22 %, v primeru plohov pa za 20 %.

Slika 3: Minimalne, maksimalne in srednje vrednosti zbranih cen za nekonstrukcijski robljen žagan les smreke za posamezna četrletja leta 2024 (prečka v okviru z ročaji prikazuje mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno)

Opomba: Navedeni so podatki za sledeče proizvode: deske debelin od 18 do 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, nesušene (deske (n)); deske debelin od 18 do 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, sušene v sušilnici (deske (s)); morali, nesušeni; plohi debelin nad 40 mm mizarske kvalitete I-II/0-1/A, nesušeni (plohi (n)); plohi debelin nad 40 mm, mizarske kvalitete I-II/0-1/A, sušeni v sušilnici (plohi (s)); trami (grede), nesušeni. Prodajne cene so prikazane v EUR/m³ brez vključenega DDV in prevoza.

Žagan nerobljen les za nekonstrukcijske namene

Cene nekonstrukcijskega nerobljenega žaganega lesa smreke in jelke, kjer spremljamo deske različnih tipov, so se pri večini le-teh zvišale v primerjavi s prejšnjim zbiranjem cen v avgustu letošnjega leta. Naj opomnimo, da smo poimenovanje tipa deske – krajniki v tokratnem anketnem vprašalniku spremenili v tip »zadnja krajna deska«. Pri deskah iz smrekovine so cene širokih in ozkih desk znašale 220 EUR/m³, cena zadnje krajne deske pa je znašala 215 EUR/m³. V primerjavi s preteklim zbiranjem v avgustu so novembrske cene za ozke deske višje za 10 %, za zadnjo krajno desko so višje za 2 %, za široke deske pa cena ostaja nespremenjena. V primerjavi z novembrom 2023 pa je letošnja novembrska cena višja za 10 % v primeru ozkih desk, za 5 % v primeru širokih desk ter nižja za 7 % v primeru zadnje krajne deske. Pri ozkih in širokih deskah iz jelovine so letošnje novembrske cene za 5 EUR/m³ nižje od smrekovih, cena jelovih zadnjih krajnih desk pa je višja za 15 EUR/m³ v primerjavi s smrekovimi. So pa cene jelovih desk za malenkost nižje v primerjavi z avgustom 2024, izjema so široke deske, katerih cena se je v novembru zvišala za 2 %. V primerjavi z lanskim novembrom cena zadnje krajne deske iz jelovine ostaja enaka, cena ozkih in širokih desk iz jelovine pa je višja za 10 %.

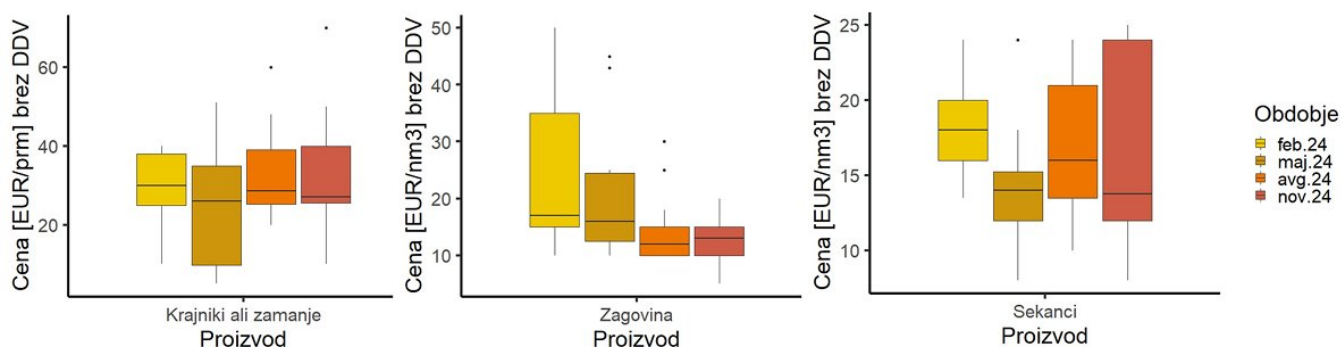
Embalažni les in žagan les za izvoz

Od avgusta naprej zbiramo podatke za nekaj novih žaganih proizvodov, in sicer za embalažni les ter žagan les za izvoz.

Srednje vrednosti zbranih cen v novembrski anketi kažejo, da se je cena smrekovih desk za palete/embalažo zvišala za 5 % v primerjavi z avgustom, cena jelovih desk pa je višja za 3 % (preglednica 1). Pri smrekovih in jelovih deskah, ki so bile toplotno obdelane po zahtevah ISPM15, pa so vrednosti padle za 10 % v primerjavi s preteklim zbiranjem cen. Srednja vrednost za smrekovino je tako znašala 215 EUR/m³, za jelovino pa 220 EUR/m³, kar predstavlja za povprečno 9 % višjo ceno v primerjavi s toplotno neobdelanim lesom. Srednja vrednost zbranih cen žaganega lesa smrekovine za izvoz (ladijski transport) v tretje države pa je v letošnjem novembru znašala 245 EUR/m³, kar je 7 % oz. 15 EUR/m³ več kot avgusta 2024.

Žagarski ostanki in sekanci

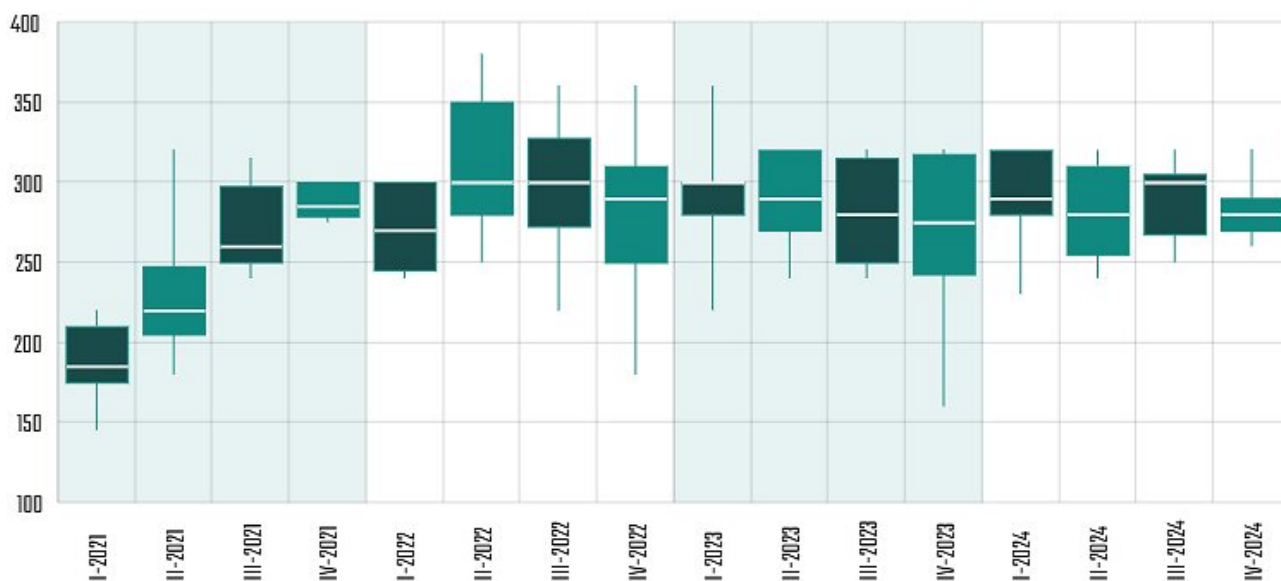
Cene žagarskih ostankov in sekancev nam je tokrat posredovalo skupno 16 podjetij. Prodajne cene so se v novembru za krajnike ali žamanje ter sekance znižale, za žagovino pa zvišale v primerjavi z letošnjim avgustom (slika 4). Srednja vrednost zbranih cen za krajnike ali žamanje je v novembru znašala 27 EUR/prm, kar je 5 % manj kot avgusta 2024. V primerjavi z novembrom 2023 je cena krajnikov ali žamanja prav tako nižja, in sicer za 10 % (takrat je cena znašala 30 EUR/prm). Cena žagovine se je v novembru zvišala glede na preteklo zbiranje v avgustu in je znašala 13 EUR/nm³, kar je 8 % ali 1 EUR/nm³ več. V primerjavi z lanskim novembrom je letošnja novembrska cena žagovine nižja kar za 48 %. Cena sekancev proizvedenih na žagarskih obratih je v novembru znašala 13,8 EUR/nm³, kar je 4,3 EUR/nm³ (oz. 24 %) manj kot avgusta 2024 in 7,3 EUR/nm³ (oz. 35 %) manj kot novembra 2023.

Slika 4: Minimalne, maksimalne in srednje vrednosti (mediana) zbranih cen za žagarske ostanke in sekance za posamezna četrtletja leta 2024 (prečka v okviru z ročaji prikazuje mediano, ročaji pa prikazujejo minimalno in maksimalno poročano ceno)

Graf prikazuje cene žaganega lesa v €/m³ brez DDV. Na portalu WCM je mogoč prikaz cen za posamezno drevesno vrsto, kategorijo in željeno vrsto izdelka.

Grafikon prikazuje cene žaganega lesa v EUR/m³ za drevesno vrsto **Smreka** v kategoriji **Konstrucijski les** in vrsti izdelka **Konstrucijski les s CE oznako C24/S10, nesušen**.

Cene se zbirajo vsako četrletje. Rimske številke za letnico pomenijo zaporedno številko četrletja (npr. 2023-I pomeni prvo četrletje leta 2023)

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem podjetjem, ki so sodelovala z nami in nam posredovala podatke.

Kazalnik - primarna odprtost slovenskih gozdov 2023

dr. Jaša Saražin, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Gašper Ogrin, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 16.12.2024 (<https://doi.org/10.20315/10.20315/IG.2024.0059>)

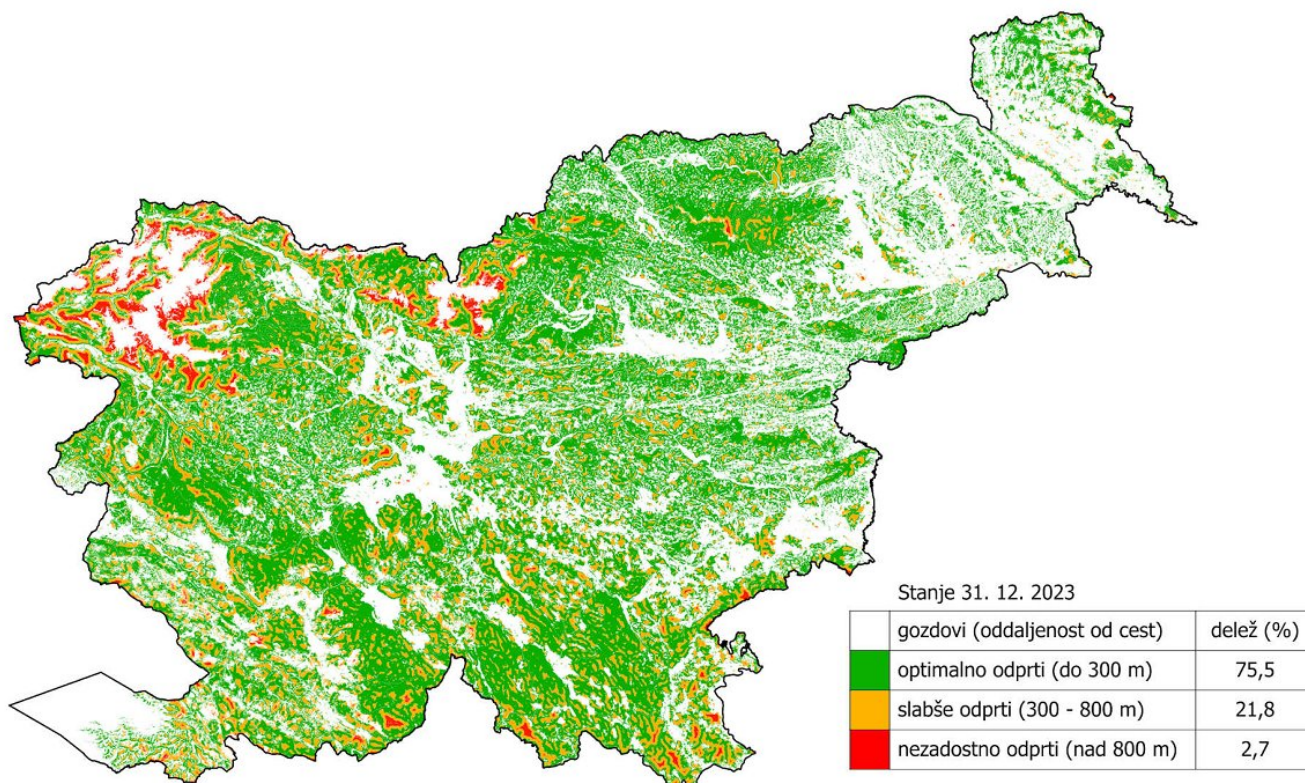

Kazalnik definira stanje primarne odprtosti gozdov na Slovenskem. Za potrebe gospodarjenja z gozdovi kazalnik prikazuje stanja iz let 2013, 2020 in 2023. Ob zadnji posodobitvi kazalnika pa je prikazana tudi primarna odprtost gozdov za potrebe gašenja gozdnih požarov (stanje 2023). V

kazalniku je naslovljeno tudi vzdrževanje tega prometnega omrežja.

Odprtost gozdov

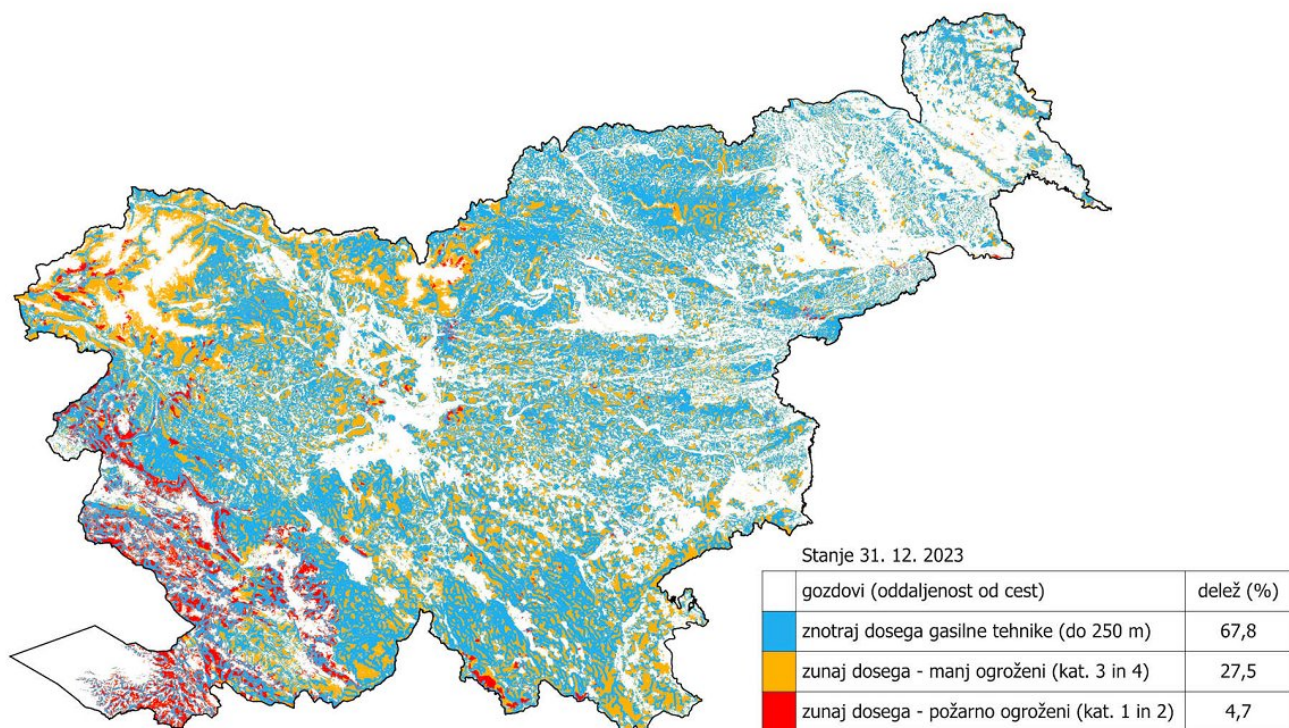
Odprtost slovenskih gozdov zelo počasi, a vztrajno raste. V minulem triletnem obdobju se je letno povprečno zgradilo le 11 km gozdnih cest in 5 km protipožarnih prometnic.

Slika 1: Primarna odprtost gozdov (Vir podatkov: ZGS, prikaz GIS)

Slovenski gozdovi so dobro odprti s primarnimi prometnicami. Po predstavljeni metodologiji ocenjujemo, da je 75,5 % slovenskih gozdov optimalno odprtih, 21,8 % gozdov je slabše odprtih, medtem pa je 2,7 % gozdov nezadostno odprtih za izvoz gozdnih lesnih sortimentov (GLS) s tovornjaki (primarna odprtost gozdov).

Primarna odprtost gozdov za potrebe gašenja gozdnih požarov je zadovoljiva tam, kjer je manjša požarna ogroženost (69,0 %), nezadovoljiva pa tam, kjer je večja požarna ogroženost (59,0 %).

Slika 2: Primarna odprtost gozdov za potrebe gašenja gozdnih požarov (Vir podatkov: ZGS, prikaz GIS)

Stanje tako počasi sledi v smeri cilja. Za potrebe gospodarjenja z gozdovi bo potrebno v prihodnje še naprej zgoščevati mrežo primarnih prometnic v večnamenskih gozdovih.

Za potrebe gašenja gozdnih požarov, pa je zgoščevanje primarnega prometnega omrežja potrebno predvsem v gozdovih z veliko in zelo veliko požarno ogroženostjo.

Vzdrževanje obstoječega omrežja

Konec leta 2023 je celotno omrežje primarnih gozdnih prometnic štelo 12831 km. Ugotovljeno je bilo, da so letni stroški vzdrževanja gozdnih cest v zadnjih letih močno narasli. V primerjavi s prejšnjim obdobjem, ko so bili povprečni stroški večinoma pod 1000 €/km, so ti v letu 2023 narasli na 1682 €/km.

Sistemskemu vzdrževanju celotnega omrežja bo tudi v prihodnosti potrebno posvečati izdatno pozornost, da bo celotno omrežje kos tako potrebam rednega gospodarjenja z gozdovi, kot tudi spoprijemanju z naraščajočim obsegom vremenskih ujm. Tako v gozdnih požarih leta 2022, kot tudi pri hudourniških poplavah leta 2023, je omrežje gozdnih prometnic imelo pomemben vpliv na razplet intervencij. V obeh primerih bi lahko pozitivno vlogo gozdnih prometnic na razplet intervencij še povečali, če bi bile te bolje vzdrževane. Ciljno financiranje protierozijskega vzdrževanja gozdnih prometnic in financiranje vlaganj v protipožarno infrastrukturo Skupne kmetijske politike, ki se je začelo v letu 2024, je že korak v pravo smer, ki pa ga bo potrebno še dodelati v prihodnje.

Literatura oz. reference

- Saražin J., Ogrin G. 2024. Primarna odprtost gozdov. Kazalniki – InfoGozd – skrbno z gozdom. <https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/kazalniki/podatki/2021090722550470/primarna-odprtost-gozdov>
- Krč J., Beguš J. 2011. Zasnova modela določanja odpiranja gozdov z gozdnimi cestami za potrebe gozdnogospodarskega načrtovanja. XXVIII gozdarski študijski dnevi.
- Pičman D. 2007. Šumske prometnice. Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Podatki o gozdnih prometnicah ter sestojih, stanje 31.12.2023. Zavod za gozdove Slovenije.
- Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019. 2021. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
- Poročila o gozdovih 2014-2023, Zavod za gozdove Slovenije
- Potočnik I., 2009. Gozdne prometnice, študijsko gradivo. Biotehniška fakulteta
- Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09)
- Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/07)
- Saražin J. 2022. Predlog metodologije za določanje gozdov odprtih s primarnimi prometnicami. JGS, Gozdarski inštitut Slovenije
- Saražin J. 2023. Dostopnost slovenskih gozdov za potrebe gašenja gozdnih požarov. UJMA, 37: 240-248
- Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest. UR. L. 38/94. Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93 in dopolnitve)
- Zakon o cestah (Uradni list RS, št. 132/22 in dopolnitve)
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93 in dopolnitve)

Gozdarska mehanizacija v letu 2023

Peter Smolnikar, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 23.12.2024 (<https://doi.org/10.20315/10.20315/IG.2024.0060>)

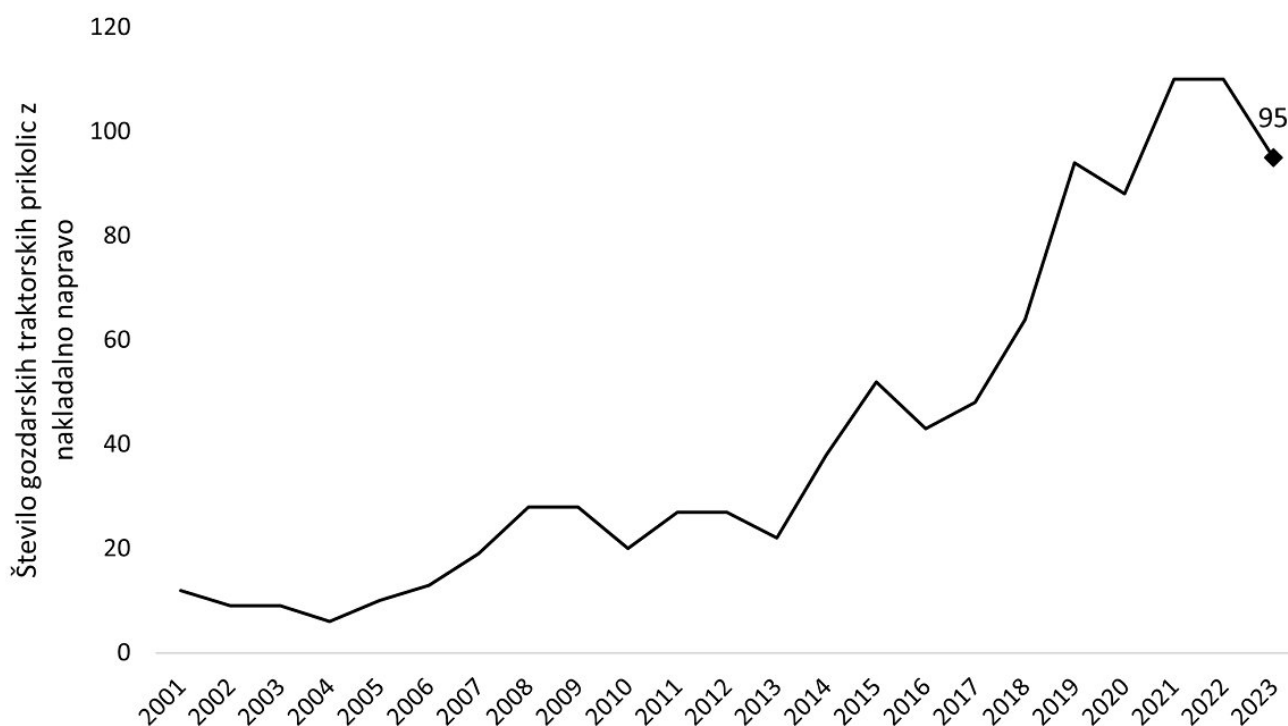
Generalno se je število gozdarskih strojev in opreme podjetij z gozdarsko dejavnostjo po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) skozi leta povečevalo, edini očitni padec se pojavi pri večini podatkov leta 2020. K povečevanju števila strojev je delno prispeval tudi Program razvoja podeželja (PRP), ki je v obeh programskih obdobjih podpiral naložbe v stroje in opremo za delo v gozdu, do konca leta 2023 je bilo iz tega naslova izplačanih 699 vlog v skupni vrednosti 19.8 milijona evrov. V zadnjih desetih letih se je povečalo predvsem število gozdarskih polprikolic ter kompletov strojev za strojno sečnjo in spravilo, kar kaže na večjo profesionalizacijo del v gozdovih. V zadnjem letu (2023) je glede na podatke SURS predpreteklega leta (2022), celotno število strojev v lasti gozdarskih podjetij upadlo, povečalo pa se je število strojev v kategorijah: kamioni z gozdarsko nadgradnjo in nakladalno napravo (+ 5 %) in kategoriji stroji za strojno sečnjo (+ 11 %). Po raziskavi

GIS o številu sekalnikov v Sloveniji, se je od preteklega (2021) popisa število v letu 2024 povečalo za 9 %.

Ključno sporočilo

Po podatkih, dostopnih na Statističnem uradu Republike Slovenije (SURS), so podjetja, ki se ukvarjajo z gozdarsko dejavnostjo, v letu 2023 razpolagala s 1684 motornimi žagami, 552 traktorji za spravilo lesa (447 prilagojenih kmetijskih traktorjev, 91 gozdarskih zgibnikov, 14 goseničarjev) in še dodatno 194 traktorji za pogon raznih priključkov (cepilec, sekalnik, vitel, prikolica ...), 95 traktorskiimi gozdarskimi polprikolicami, 50 stroji za sečnjo in izdelavo (»harvesterji«) in 51 zgibnimi polprikoličarji (»forwarderji«). Podjetja so imela v lasti tudi 104 kamione z gozdarsko nadgradnjo in nakladalno napravo. Časovne serije podatkov od leta 2001 naprej v večini kažejo rast števila mehanizacije, razen števila kamionov z gozdarsko nadgradnjo, vse do leta 2021. V zadnjih dveh letih je prišlo do rahlega upada števila mehanizacije razen na področju strojev za strojno sečnjo.

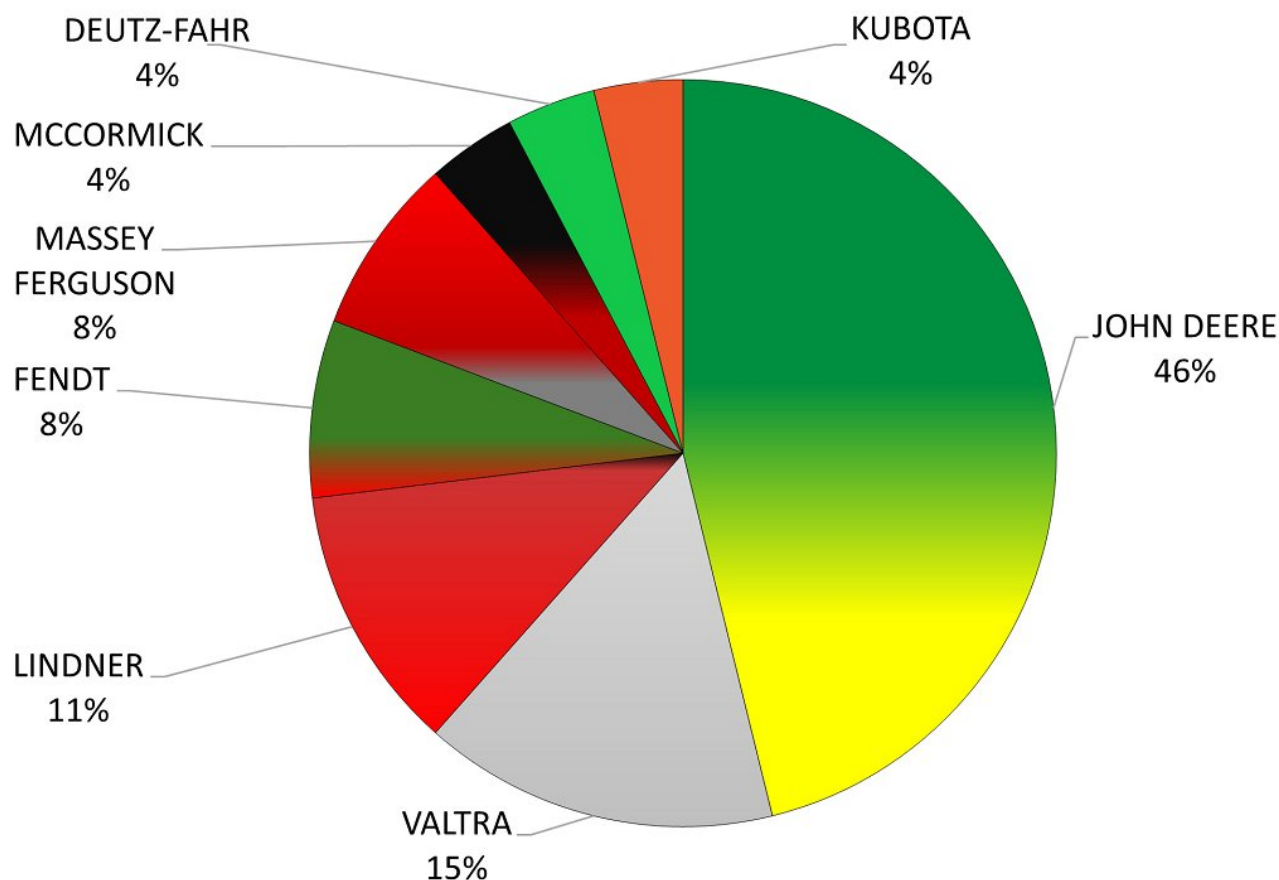
Grafikoni z virom podatkov

Slika 1: Absolutno število gozdarskih polprikolic v lasti podjetij z gozdarsko dejavnostjo, v obdobju 2001-2023 (vir: SURS, statistična raziskava GOZD-MEHAN/L).

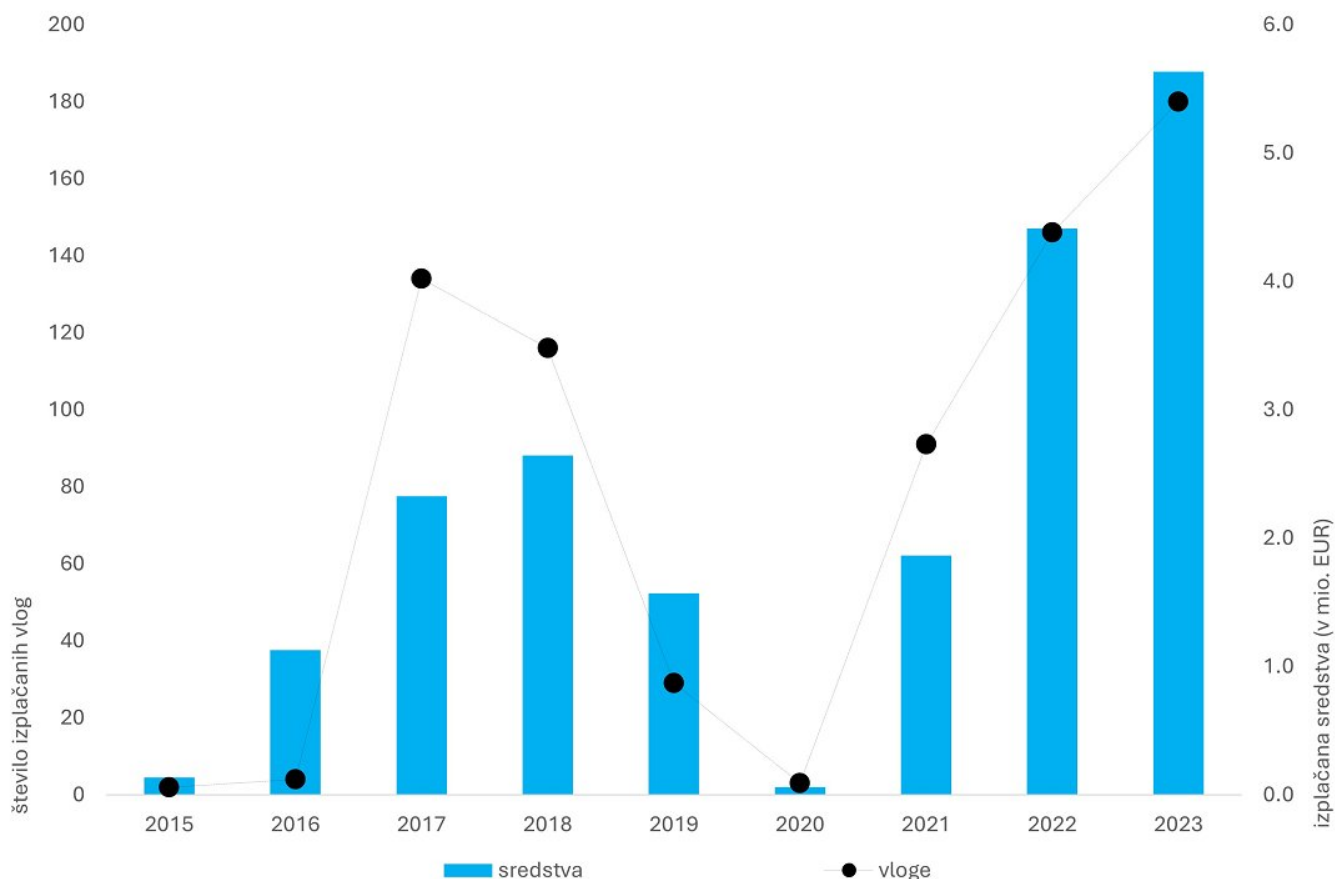
V kazalniku spremljamo tudi število novih traktorjev. Po dostopnih informacijah o registracijah novih traktorjev je bilo leta 2023 v Sloveniji 1104 novih registriranih traktorjev. Večina novih traktorjev je kmetijskih (tj. traktorjev v kategoriji kmetijski ali brez posebnega namena). 27 traktorjev je bilo traktorjev z gozdarsko nadgradnjo. V kategoriji »gozdarski« je povprečna moč traktorja 90 kW, največ je John Deere-jev 6120M z 88,3 kW moči.. Med blagovnimi znamkami novo registriranih traktorjev z

gozdarsko nadgradnjo prevladuje John Deere s 46 %, ostale znamke traktorjev, ki so bili na novo registrirani v letu 2023 z gozdarsko nadgradnjo, so še Valtra, Lindner, Fendt, Massey Ferguson, Deutz-fahr, Kubota in McCormick.

Slika 2: Deleži v RS registriranih novih traktorjev v letu 2023 z vpisano gozdarsko nadgradnjo po posameznih znamkah. Absolutno število novo registriranih traktorjev z gozdarsko nadgradnjo v letu 2023 je 27. Graf zajema le podatke o popolnoma novih traktorjih s 1. registracijo v RS v letu 2023 (vir podatkov: Ministrstvo za infrastrukturo; obdelava Gozdarski inštitut Slovenije).

Pri finančnih spodbudah se sredstva še vedno izplačujejo iz ukrepov PRP 2014-2020, od tega je bilo v celotnem obdobju trajanja programa do konca leta 2023 za podukrep M08.6 odobrenih 1362 vlog. Od vseh prejetih zahtevkov za izplačilo je bilo v vsem obdobju do konca leta 2023 za nakup nove mehanizacije in opreme 699 upravičencem izplačanih 19,8 mio €. Samo v letu 2023 je bilo tako 180 upravičencev deležno finančne injekcije v višini 5,6 mio €. Vlagatelji zahtevkov za izplačilo so v večini zasebni lastniki gozdov (82,5 % po številu upravičencev in v 60,9 % po količini dodeljenih sredstev).

Slika 3: Izplačane vloge in višina sredstev po letih iz sofinanciranja nakupov mehanizacije iz PRP 2014-2020 v okviru ukrepa M08.6 (vir: MKGP, obdelava Gozdarski inštitut Slovenije)

Kazalnik vsebuje tudi podatke o številu sekalnikov v Sloveniji in porabo goriv gozdarskih podjetij. Poraba goriv se zadnjih enajst let stalno povečuje (z nekaj izjemami med leti). Leta 2023 je bila celotna poraba goriva za sečnjo in spravilo najvišja (3,2 mio litrov) od kar se opravlja raziskava. V zadnjih letih se tudi poraba plinskega olja za posek stalno povečuje. Razmerje med porabo plinskega olja za posek in porabo bencina počasi narašča, kar nakazuje čedalje več strojne sečnje. Poraba goriva je seveda močno odvisna od izdelanih količin lesa, razmerje med porabljeno količino goriva za sečnjo in spravilo ter volumnom lesa, ki je bil s tem proizveden, z leti narašča. V letu 2023 je poraba goriva znašala 1,55 L/ m³.

Natančnih podatkov o številu strojev in opreme za delo v gozdovih nimamo. Glavni razlog je v velikem številu izvajalcev del v gozdovih, poleg tega po podatkih Gozdarskega inštituta Slovenije pri lastnikih gozdov, ne glede na velikost posesti, prevladuje lastno delo v gozdovih oziroma delo s pomočjo družinskih članov, pri čemer so v uporabi njihovi lastni stroji. Podatki o opremljenosti kmetijskih gospodarstev z gozdarsko opremo pa se ne zbirajo na letnem nivoju in tako letos niso posodobljeni.

Vabljeni k ogledu celotnega kazalnika, dosegljivega na:

<https://wcm.gozdis.si/sl/podatki/kazalniki/podatki/2021090721500976/gozdarska-mehanizacija/>